

Kósa Alice

Már nem emlékszem, hogy ez a kép milyen alkalomkor készülhetett, de középen, a kötényen X-szel jelölt székelyruhás én vagyok [Kósa Alice]. Ez az én történetem egyáltalán nem tartozik a vallásos zsidó történetekhez. Én mikor férjhez mentem, azt mondtam a férjemnek, hogy a vallásomat nem [hagyom el]. Ha nem is tartom, de nem hagyom el. Azt se hiszem jobban, akkor miért? Én már tizenhat évesen Hegelt olvastam. Én már kerestem, hogy miért. És akkor minek csereberéljek vallást, ha én kételkedtem. De különben is, én ragaszkodni akartam [a vallásomhoz], ebbe születtem, ebben élt a nagymamám, nem bántom meg ilyesmivel. Azt mondtam a férjemnek: 'Én nem térek át a te hitedre, de ha lesz gyerekünk, akkor azok reformátusok lesznek.' Én megtartottam annyiban az én vallásomat, hogy megtartottam például az őszi ünnepeket és a karácsonyt [Hanuka]. Az őszi ünnepeket úgy tartottam meg, hogy az édesapám húgai Nagyborosnyón laktak, és Feldobolyban is -- Feldoboly egy kicsi falu, azt hiszem, hogy három kilométerre van [Nagy]Borosnyótól -- lakott édesapámnak egy női első unokatestvére a családjával, és azok őszi ünnepeken bejöttek [Nagyborosnyóra] a nagynénémhez. Mert a szeszgyárosnak nagy lakása volt, zsidó ember volt, és ott egy szobát mindig rendelkezésére bocsátott az őszi ünnepeknek. Más faluból is jöttek [Nagy]Borosnyóra zsidók, Rétyről is, mert csak itt volt egy szoba berendezve templomszerűen [imaháznak]. Betettek padokat, székeket. A felerészben csak nők, és a másik részben férfiak. Nem tudom, hogy volt-e függönnyel is elválasztva, nem emlékszem. És a szeszgyáros vallásos volt, valahol Zilah környékéről származott, nagyon jól tudott imádkozni, és nagyon jól ismerte a vallást. És az tartotta az istentiszteletet, és akkor a nagynénim, Gizella néni, aki elvette a húgomat örökbe, azt monda, hogy szívesen lát, hogyha meg akarom tartani az ünnepet, ha akarok, jöjjetek ki [Sepsi]Szentgyörgyről. Ugye én nem tértem át, megmaradtam a vallásom mellett, és én Alpárral -- két éves volt a fiam -- kimentem. Héber nyelven volt felolvasva az ima, és tartottak egy beszédet, és jól kívántak az emberek egymásnak. És finomakat ettünk a nagynénéméknél, mert szerettek finomakat főzni a zsidók. Húsvétkor megvettem a pászkát, azt szívesen elragcsálgatta a férjem [Kósa Jenő] is vagy Alpár is, a fiam. De nem azt jelentette [nekem a Pészah], amit jelentett nagymamámnak, akinek külön [húsvéti] edénye volt, azt csak az alatt a nyolc nap alatt használta, soha többet egész évben. Hát nem így, de a pászkát megvettem. Sőt, megcsináltam a knédlit, amit a húslevesbe tesznek. Miért ne csináljam meg? Az jó. Az jól esett a

férjemnek is. De nem tartottam vallásilag [a húsvétot], nem. Megvettem ugye a pászkát, megcsináltam a knédlit, de nem azért, hogy ünnep. Másnap megehettem egy másik levest is. Egy lebbencslevest. Ez a húsvéti ünnep, ennyit tartottam meg [a tradícióból], de ez nem tartás.